

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

25. Quo ordine, quove loco sit restituendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quo ordine, quoue loco sit restituendum.

CAPVT XXV.

ORdo restitutionis non est necessarius, cum debitor omnia potest soluere debita quæ contraxit; cum autem non habet unde omnibus satisfaciatur, ordo est seruandus, quæ Bald. tradidit c. de bon. aucto. iud. possid. l. pro debito, ipsumq; Doctores sequuntur communiter.

Ex ipsius doctrina aliquot desumuntur regulæ.

Prima, quando debitor habet apud se rem alterius quocumq; modo habeat, siue furto sublatam siue depositam, siue inuentam, debet prius restitutionem ipsius facere domino, vel pauperibus, domino deficiente, quia illa res nondum transiit in habentis dominium. Idemq; iudicat Bald. esse de re empta, sed nondum soluta. Restitutio igitur quæ ratione rei acceptæ faciendæ est, prius fieri debet.

Secunda regula. Cum restitutio est faciendæ ratione acceptationis seu actionis, oportet prius restituere certa, id est, ea, quorum domini cognoscuntur, quam incerta, id est, ea, quorum domini ignorantur.

Tertia regula. Inter certa prius est faciendæ restitutio debitorum licite contractorum, quam usurarum, quia in usuris acceptis dominus non fuit simpliciter inuitus. Hæc non est Baldi, sed est Tab. verb. restitutio, §. 25. quamuis Caiet. non consentiat in hoc.

Quarta regula. Erga alia debita certa, vel licite, vel per usuras contracta, obseruanda sunt iura, & si in aliqua ciuitate est aliquod particulare ius, ipsum est obseruandum, dummodo rectum sit; si verò nullum est, obseruandum est ius commune, secundum quod ius commune.

Primo loco soluenda sunt debita, ad quæ bona debitorum fuerunt expresse obligata & hypothecata.

Secundo loco dos vxoris extrahenda est, quamuis in aliquibus ciuitatibus primum locum obtineat, sed nos loquimur de iure communi.

Tertium locum obtinet fiscus.

Quartum, debita, ad quæ bona creditorum sunt tacite hypothecata.

Quintum obtinent deposita perdata in potestate debitorum.

Sextum priuilegiati, qui habent priuilegia, ut ipsorum debita soluantur.

Vltimum tenent alij creditores. Post hos omnes sunt hi, à quibus vsuræ acceptæ sunt, & adhuc post, bona incerta sunt restituenda. Cum autem multi vnus rationis creditores inueniantur, temporis antiquitas est inter eos obseruanda.

Circa locum autem dubium exoriri posset: possent enim creditor & debitor non esse in eisdem locis, tunc difficultas esset, an debitor teneretur ad locum creditoris sua expensam ei mittere. Ad hoc autem per tria dicta responderetur.

Primum est, si restitutio tantum ratione rei facienda est, & non ratione actionis seu acceptationis, tunc satis est debitori, si rem reddat in loco vbi reperitur, nec propria expensam teneat mittere, sed potius creditoris: verbi gratia emi à latrone bona fide aliquid alienum, postea constat non esse ipsius, tamen dominus distat, non teneor expensis proprijs ad locum creditoris mittere, quamuis emerim in loco, vbi ipsius dominus erat, secus tamen si scienter à latrone emi, vel si, cum mala fide esse, mutauim locum; tunc enim ibi est iniusta actio vel detrahitio, de qua sit.

Secundum dictum, qui restituere tenetur ratione iniustæ actionis, tenetur rem ad locum domini mittere, nisi aliud ipsi placuerit, & saluare creditorem indemnem, vt in nullo rei sui detrimentum patiatur.

Tertium dictum: Qui ratione iniustæ acceptationis restituere tenetur, debet restituere in loco illo, in quo vel expresse vel tacite conuenit cum creditore de soluendo, quod si nullus fuerit conuentus, illic tenetur soluere, vbi conueniri coram iudice competente potest. Idem etiam dicimus de eo, qui ratione rei tenetur restituere, tamen conuentus fuit ratijs de loco, vel expressus: vt, qui accepit comodato vel locato, vel simili modo, tenetur in loco, vbi accepit reddere, quia tacite talis locus fuit sub pacto, & potest iste modus re-

duci ad eum, qui est ratione iniustæ acceptationis.

nis.